

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Медичний факультет
Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи,
Голова науково-методичної ради

Дар'я МАЛЬЧИКОВА

«18» березня 2026 р.

Програма атестації здобувачів вищої освіти
Єдиний державний кваліфікаційний іспит

Галузь знань: 22 Охорона здоров'я
Спеціальність: 227 Фізична терапія, ерготерапія
Освітня програма: Фізична терапія, ерготерапія
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Форма навчання: денна

ПОГОДЖЕНО

на засіданні науково-методичної ради
медичного факультету

Голова НМР Наталія Васильєва

«12» березня 2026 р., пр. № 6

Івано-Франківськ-2026 р.

Затверджено на засіданні кафедри

фізичної терапії та ерготерапії

Протокол № 8 від «02» березня 2026 р.

Завідувачка кафедри

A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized, overlapping loops and curves, positioned between the text 'Завідувачка кафедри' and 'Оксана Лаврикова'.

Оксана Лаврикова

Пояснювальна записка

Атестація здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Фізична терапія, ерготерапія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія проводиться у формі Єдиного державного кваліфікаційного іспиту (ЄДКІ), який складається з двох етапів: Етап 1 – ліцензійний тестовий іспит «КРОК 1» та Етап 2 - практично-орієнтований іспит.

Етап 2 Практично-орієнтований іспит проводиться кафедрою фізичної терапії та ерготерапії медичного факультету Херсонського державного університету та передбачає перевірку загальнотеоретичної підготовки випускників з основних фундаментальних біомедичних наук, головну увагу приділяючи принципам та механізмам, що лежать в основі здоров'я, хвороби та моделей відновлення здоров'я людини та їх практичної підготовки до виконання професійних обов'язків згідно їх професійної кваліфікації.

Практично-орієнтований іспит для проведення атестації здобувачів спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти проводиться на підставі оцінювання якості засвоєння освітньо-професійної програми, рівня здобутих компетентностей, професійних знань, набутих умінь та навичок, ступеня сформованості системи професійних компетенцій, передбачених галузевим Стандартом вищої освіти за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія галузі знань 22 Охорона здоров'я для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Практично-орієнтований іспит, для проведення атестації здобувачів спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за дисциплінами циклу професійної підготовки освітньо-професійної програми «Фізична терапія, ерготерапія», є перевіркою якості професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії та свідченням готовності до активної участі в розбудові фізичної терапії в нашій державі.

Практично-орієнтовна частина атестації здобувачів спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія освітньо-професійної програми «Фізична терапія, ерготерапія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, яка перевіряє готовність випускника здійснювати на реальному об'єкті майбутньої професійної діяльності (людина) або на моделі такого об'єкта (фантом, муляж, ситуаційне завдання, тощо) виробничі функції. Метою практичної частини іспиту, є оцінювання якості вирішення випускником планових задач діяльності і демонстрації відповідних умінь та навичок в умовах, що наближені до реальних. Практично-орієнтовна частина атестації здобувачів спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти оцінює вміння кожного випускника збирати анамнез, проводити діагностичні дослідження, складати план фізичної терапії при різних нозологіях, визначати тактику фізичної терапії.

Практично-орієнтований іспит має за мету проведення контролю набуття здобувачем освіти фахових компетентностей. Сутність іспиту полягає в оцінці практичних та комунікативних навичок випускників. Для проведення іспиту залучають реальних, стандартизованих або віртуальних пацієнтів, манекени, фантоми, прилади, обладнання, набори даних, ситуаційні завдання.

Програма практично-орієнтованого іспиту з дисциплін циклу професійної підготовки покликана вирішити такі завдання, а саме:

- комплексно перевірити якість засвоєння курсів циклу професійної підготовки;
- виявити здібності творчого мислення, клінічного, здоров'язберігаючого та профілактичного підходів до питань, які вивчають ці дисципліни;

- перевірити рівень оволодіння технологією фізичної терапії та професійною майстерністю щодо використання набутих знань, вмінь та навичок з вивчених дисциплін.

Атестація здобувачів проводиться за білетами, які розроблені кафедрою, у повній відповідності до програми атестації здобувачів вищої освіти. Складання екзаменаційних білетів і визначення кола питань, які виносяться на атестацію здобувачів, відбувалось згідно навчального плану спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія..

До складання практично-орієнтованого іспиту допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали у повному обсязі усі вимоги навчального плану та вимоги освітньо-професійної програми «Фізична терапія, ерготерапія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія.

Програма практично-орієнтованого іспиту з дисциплін циклу практичної підготовки враховує не лише теоретичний, але й практичний зміст зазначених навчальних дисциплін. Вона охоплює провідні фундаментальні та фахові дисципліни, які лежать в основі навчального плану підготовки фахівців фізичної терапії та ерготерапії.

Випускники, що здобувають ступінь вищої освіти «Бакалавр» складають практично-орієнтований іспит, до якого входять базові дисципліни медико-біологічного та професійного спрямування.

У відповідності до сучасних соціальних замовлень підготовка фахівців вищої освіти повинна ґрунтуватися на методологічній та клініко-практичній основі.

Програма практично-орієнтованого іспиту з дисциплін циклу практичної та професійної підготовки здобувачів спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія освітньо-професійної програми «Фізична терапія, ерготерапія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти забезпечує високий рівень підготовки для освітньої сфери фахівців нового покоління, здатних на високому професійному рівні здійснювати реабілітаційно-оздоровчий процес в реабілітаційних, лікувально-профілактичних та навчально-реабілітаційних закладах різних рівнів і типів, клінічно мислити, самостійно поповнювати свої знання, орієнтуватися і володіти науковою інформацією, досвідом наукової та методичної роботи в реабілітаційних закладах країни.

Програмні результати навчання

ПР 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.

ПР 02. Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).

ПР 03. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПР 05. Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибрати оптимальні методи та засоби збереження життя.

ПР 06. Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі (додаток 1) Стандарту вищої освіти за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія галузі знань 22 Охорона здоров'я для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, трактувати отриману інформацію.

ПР 07. Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).

ПР 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

ПР 09. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.

ПР 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності (додаток 2) Стандарту вищої освіти за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія галузі знань 22 Охорона здоров'я для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

ПР 11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

ПР 12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПР 13. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.

ПР 14. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.

ПР 15. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.

ПР 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

ПР 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій (додаток 1) Стандарту вищої освіти за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія галузі знань 22 Охорона здоров'я для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти), та за потреби, модифікувати поточну діяльність.

ПР 18. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег

ПР 19. Володіти комп'ютерною, інформаційною та медіа- грамотністю для проведення реабілітаційних заходів, а також оцінювати та удосконалювати власну цифрову компетентність.

ПР 20. Здійснювати роботу з даними, реєстрами, клінічними кодами та класифікаторами та іншими компонентами єдиної системи охорони здоров'я (ЕСОЗ) України.

Компетенції, якими повинні володіти здобувачі:

Інтегральна компетентність:

ІК. Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук.

Загальні компетентності

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 04. Здатність працювати в команді.

ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 07. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 09. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 16. Здатність забезпечувати розвиток інформаційної культури, цифрової грамотності, кібербезпеки та кібергігієни працівників сфери охорони здоров'я.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.

СК 02. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.

СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.

СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

СК 05. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.

СК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати (додаток 1).

СК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.

СК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.

СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

СК 10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати (додаток 1).

СК 11. Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

СК 12. Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів.

СК 13. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.

СК 14. Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

СК 15. Здатність застосовувати інноваційні цифрові технології, цифрові інструменти, інтегровані цифрові пристрої та застосунки у медичній (клінічній) практиці фізичного терапевта.

ЕТАП 2: «ПРАКТИЧНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ІСПИТ»

Вступ до спеціальності

Реабілітація та її різновиди. Загальне поняття про реабілітацію, її види, особливості фізичної реабілітації. Моделі пересування і методи підстраховки. Класифікація допоміжних засобів пересування та їх характеристика. Правила застосування ходунків. милиць. Етичний кодекс фахівця з фізичної реабілітації: обов'язки і відповідальність перед громадськістю, обов'язки і відповідальність перед клієнтом, обов'язки і відповідальність перед професією.

Лікувальна фізична культура

Методичні принципи лікувальної фізичної культури. Основні механізми лікувальної дії фізичних вправ. Мета, завдання та форми лікувальної фізичної культури. Лікувальна фізкультура при захворюваннях опорно-рухового апарату. Лікувальна фізкультура при захворюваннях органів дихання. Лікувальна фізкультура при захворюваннях серцево-судинної системи. Лікувальна фізкультура при захворюваннях органів травлення. Лікувальна фізкультура при захворюваннях обміну речовин. Лікувальна фізкультура при захворюваннях і травмах нервової системи. Особливість лікувальної фізкультури при хронічних та гострих порушеннях мозкового кровообігу. ЛФК під час вагітності. Лікувальна фізкультура у дитячому віці. Лікувальна фізкультура при атеросклерозі.

Охарактеризувати техніку застосування активних фізичних вправ з опором для м'язів верхніх і нижніх кінцівок як засіб лікувальної гімнастики. Охарактеризувати техніку застосування пасивних і активних дихальних вправ як засіб лікувальної гімнастики. Охарактеризувати техніку застосування спеціальних вправ лікувальної гімнастики для дрібних і середніх м'язових груп кінцівок у хворих на гострий інфаркт міокарда в першому періоді (перший ступінь активності).

Масаж (Масаж загальний і самомасаж, реабілітаційний, спортивний)

Фізіологічний вплив масажу на організм людини. Види та прийоми масажу. Масаж окремих ділянок тіла: спини, голови, обличчя, шиї та верхніх і нижніх кінцівок. Методика проведення масажу при захворюваннях серцево-судинної системи. Методика проведення масажу при захворюваннях шлунково-кишкового тракту. Методика проведення масажу при захворюваннях дихальної системи. Проведення масажу при захворюваннях нервової системи. Проведення масажу при захворюваннях опорно-рухового апарату.

Охарактеризувати основні положення постурального дренажу та техніку виконання постурального дренажного масажу при бронхоектазах в нижній частці легені. Охарактеризувати техніку лікувального масажу при бронхіальній астмі в стадії ремісії. Охарактеризувати техніку лікувального масажу на задній поверхні стегна при спастичному паралічі внаслідок порушення мозкового кровообігу. Охарактеризувати техніку лікувального масажу при артеріальній гіпертензії. Охарактеризувати техніку лікувального масажу при простому правобічному грудному сколіозі.

Спортивна фізіологія

Фізіологічне обґрунтування збільшення м'язової сили у наслідок силового тренування. Нервово-м'язова адаптація до силової підготовки. Особливості енергії, що необхідна для виконання руху. Енергетичні витрати у спокої та при фізичному

навантаженні. Реакції ендокринної системи на фізичне навантаження. Вплив гормонів на баланс рідини та електролітів під час фізичного навантаження. Реакції серцево-судинної системи на фізичне навантаження. Адаптація дихальної системи до постійних тренувальних навантажень. Вплив анаеробного фізичного навантаження на організм людини. Регуляція дихання при фізичному навантаженні. Вибір фізичних вправ для укріплення здоров'я і підвищення рівня фізичної підготовленості. Адаптація серцево-судинної та дихальної системи на постійні тренувальні навантаження. Адаптація обміну речовин до постійної м'язової діяльності. Фармакологічні, гормональні та фізіологічні речовини, які підвищують працездатність та м'язову діяльність.

Функціональна анатомія

Анатомічна характеристика положень тіла людини. Загальний центр ваги. Морфофункціональна характеристика положення тіла при нижній та верхній опорі. Види і режими роботи м'язів. Біомеханіка м'язів. Анатомічна характеристика циклічних рухів. Ходьба. Анатомічна характеристика бігу. Анатомічна характеристика ациклічних рухів. Анатомічна характеристика обертальних рухів. Біодинаміка внутрішніх органів при різних положеннях тіла та під час руху.

Основи ерготерапії

Ерготерапевтичне оцінювання функціонального стану неврологічних хворих. Ерготерапевтичне оцінювання пацієнтів з порушенням когнітивних функцій. Ерготерапевтичні моделі та підходи, що використовуються для пацієнтів з порушенням зорового сприйняття. Процес призначення, випробування та тренування використання технічних допоміжних засобів. Ерготерапевтичні моделі та підходи, що використовуються для пацієнтів з порушенням зорового сприйняття. Моделі ерготерапевтичної діяльності пацієнтів/клієнтів.

Фізіотерапія

Методи фізіотерапії, засновані на дії постійного та імпульсного електричного струму. Методи фізіотерапії, засновані на дії змінного електричного струму. Методи фізіотерапії, засновані на дії електромагнітного поля. Механотерапія. Термотерапія – як методи фізичної реабілітації. Застосування інфрачервоного випромінювання як методу фізичної реабілітації. Ультрафіолетове випромінювання, як метод фізичної реабілітації. Гідротерапія. Зовнішнє та внутрішнє застосування мінеральних вод. Бальнеотерапія. Кліматотерапія. Курортотерапія.

Охарактеризувати та пояснити методику проведення гальванізації хребта (за Вермелем) при неврозах. Охарактеризувати та пояснити методику проведення електрофорезу лідокаїном при остеохондрозі поперекового відділу хребта. Охарактеризувати та пояснити методику проведення дарсонвалізації при невриті слухового нерву. Охарактеризувати та пояснити методику проведення контактної дарсонвалізації при варикозному розширенні вен. Охарактеризувати та пояснити методику застосування ультрафіолетового випромінювання (УФО) при бактеріальному фарингіті. Охарактеризувати та пояснити методику застосування інфрачервоного випромінювання після наслідків травм опорно-рухового апарату. Продемонструвати та пояснити методику проведення фонування за допомогою вітафону при подагрі. Охарактеризувати та пояснити методику проведення інгаляції за допомогою небулайзера при хронічному бронхіті.

Інноваційні засоби реабілітації

Принципи роботи сучасних реабілітаційних технологій. Інтеграція штучного інтелекту та нейромережових алгоритмів у покращені персоналізованого підходу до реабілітації. Механізм дії рефлекторно-навантажувальних костюмів у динамічній пропріоцептивній корекції. Вплив аastosування рефлекторно-навантажувальних костюмів на формування нових рухових патернів у пацієнтів після інсульту. Біомеханічні та нейрофізіологічні аспекти використання екзоскелетів у реабілітації, їх виклики впровадження у клінічну практику. Ефективність кондуктивної терапії та інших методів нейрореабілітації при церебральному паралічі, критерії вибору оптимального методу для конкретного пацієнта. Можливості ігротерапії у фізичній реабілітації, їх вплив на мотивацію та нейропластичне відновлення пацієнтів. Принципи Бобат-терапії та її роль у відновленні сенсорно-моторних функцій у пацієнтів із порушеннями центральної нервової системи. Фізіологічні основи методу Войта-терапії, вплив рефлекторної локомоції на активацію вроджених рухових патернів у дітей з порушеннями моторного розвитку. Вплив кінезотерапії на нейром'язову реорганізацію у пацієнтів після інсульту, її ефективність. Система інтенсивної нейрофізіологічної реабілітації за методом Козьявкіна, його підхід у поєднанні біомеханічної корекції з рефлекторними методами впливу. Фізіологічні механізми кінезіологічного тейпування, його ефективність у корекції порушень опорно-рухового апарату. Застосування танцювально-рухової терапії в реабілітації пацієнтів із неврологічними та психоемоційними порушеннями, її вплив на роботу підкіркових структур мозку. Механізми анімалотерапії у фізичній та психосоціальній реабілітації. Ефективність телереабілітації у відновленні функцій опорно-рухового апарату. Методи оцінки ефективності дистанційної реабілітації в сучасній практиці.

Фізична терапія та ерготерапія в педіатрії

Загальні закономірності дозрівання і розвитку дитячого організму. Класифікація дитячого віку. Анатомо-фізіологічні особливості дитини першого року життя. Фізична реабілітація дітей з вродженою м'язовою кривошиєю. Реабілітація дітей з вродженою дисплазією кульшового суглобу і вивиху стегна. Реабілітація дітей хворих на рахіт. Комплекси спеціальних вправ і масажу в різні періоди. Реабілітація недоношених дітей. Комплекс вправ лікувальної гімнастики. Фізична терапія при захворюваннях і ушкодженнях нервової системи і порушеннях психомоторного розвитку. Фізична реабілітація дітей хворих на бронхіальну астму. Комплекс спеціальних вправ. Ожиріння у дітей. Шляхи реабілітації. Комплекс спеціальних вправ. Фізична терапія при захворюваннях дихальної системи у дітей.

Спортивна медицина

Мета та основні завдання спортивної медицини. Організація забезпечення спортсменів і фізкультурників лікарським наглядом в Україні. Методи оцінки фізичного розвитку людини. Соматоскопія і соматометрія. Методи визначення фізичної працездатності спортсменів. Основні методи лікарсько-педагогічного контролю в період тренувань спортсменів. Медичне забезпечення змагань. Оптимізація тренувального процесу. Оптимальна побудова тренувальних занять. Перетренованість і перенапруження у спортсменів. Спортивний травматизм. Діагностика і перша допомога при гострих станах у спортсменів.

Науково-доказова практична діяльність у реабілітації

Основи практичної діяльності, заснованої на доказах у фізичній терапії. Ієрархія доказів. Відфільтрована та не відфільтрована інформація у фізичній терапії. Статистична значущість та клінічна значущість. Просіювання даних. Критична оцінка рандомізованого дослідження у фізичній терапії. Оцінка внутрішньої та зовнішньої валідності дослідження у фізичній терапії. Бази даних клінічних досліджень з фізичної терапії та робота з ними. Клінічне питання та практична робота з пошуку доказів у базах даних досліджень з фізичної терапії. Виступ і огляд практики, заснованої на доказах. Визначення моделі прийняття рішень заснованої на доказах. Практика що ґрунтується на доказах і потреби пацієнтів. Принципи інтерв'ю, які слід застосовувати як частину практики, заснованої на доказах. Інтерв'ю з пацієнтом, яке базується на спілкуванні та зміцненні довіри. Компоненти клінічних питань PICO і відповідне клінічне питання на основі сценаріїв випадків. Розташування ресурсів знань у практиці що ґрунтується на доказах. Етап пошуку ресурсів знань у процесі практики. Способи пошуку повних текстів документів як частину процесу практики, заснованої на доказах. Оцінка якості ресурсів знань. Опис процесу і міркування щодо оцінювання якості ресурсів знань. Типи досліджень. Складання та впровадження плану лікування та оцінка. Використання практики що ґрунтується на доказах для визначення результату. Вступ до клінічного обґрунтування. Прийняття рішень у клінічній практиці. Пошук досліджень за алгоритмом PICO.

Фізична терапія та ерготерапія при серцево-судинних захворюваннях

Клінічна характеристика ішемічної хвороби серця та застосування методів і засобів фізичної терапії при ішемічній хворобі серця. Клінічна характеристика серцево-судинної недостатності та застосування методів і засобів фізичної терапії при серцево-судинній недостатності. Клінічна характеристика гіпертонічної хвороби та застосування методів і засобів фізичної терапії при гіпертонічній хворобі. Клінічна характеристика варикозного розширення вен нижніх кінцівок та застосування методів і засобів фізичної терапії при варикозному розширенню вен нижніх кінцівок. Клінічна характеристика атеросклерозу та застосування методів і засобів фізичної терапії при атеросклерозі.

Охарактеризувати методику застосування масажу комірцевої зони при артеріальній гіпертензії, пояснити відмінність такого масажу при артеріальній гіпотензії.

Фізична терапія та ерготерапія при захворюваннях внутрішніх органів

Клінічна характеристика хронічної пневмонії та застосування методів і засобів фізичної терапії при хронічній пневмонії. Клінічна характеристика бронхіальної астми та застосування методів і засобів фізичної терапії при бронхіальній астмі. Клінічна характеристика хронічного обструктивного бронхіту та застосування методів і засобів фізичної терапії при хронічному обструктивному бронхіті. Клінічна характеристика плевриту та застосування методів і засобів фізичної терапії при плевриті. Клінічна характеристика емфіземи легень та застосування методів і засобів фізичної терапії при емфіземі легень.

Охарактеризувати методику застосування спеціальної дихальної гімнастики за К.П Бутейко, пояснити основні особливості. Охарактеризувати методику застосування спеціальної дихальної гімнастики за О.М. Стрельниковою, пояснити основні особливості. Охарактеризувати методику застосування звукової гімнастики. Пояснити основні особливості звукової гімнастики. Охарактеризувати застосування спеціальних дихальних

вправ для розтягнення спайок різних відділів плевральної порожнини. Пояснити особливості спеціальних дихальних вправ для розтягнення спайок. Охарактеризувати застосування спеціальних дренажних дихальних вправ при ураженні верхньої частини правої легені із положення сидячи та при ураженні нижньої частини правої легені із положення лежачи. Пояснити особливості застосування дренажних дихальних вправ. Охарактеризувати застосування спеціальних статичних та динамічних дихальних вправ, пояснити особливості їх застосування. Охарактеризувати застосування локалізованого дихання, яким свідомо керують, та пояснити особливості його застосування.

Фізична терапія та ерготерапія при сенсорних дисфункціях

Особливості реабілітації при захворюваннях органу слуху. Фізична реабілітація при вроджених вадах слуху. Особливості реабілітації при захворюваннях органу зору. Фізична реабілітація при вроджених вадах зору. Далекозоркість та астигматизм: способи боротьби з даними видами патології органу зору. Туговухість, причини виникнення, симптоми та перебіг, лікування, засоби фізичної реабілітації.

Фізична терапія та ерготерапія при захворюваннях нервової системи

Методичні особливості застосування засобів фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах нервової системи. Фізична реабілітація хворих із захворюваннями і травмами периферичної нервової системи. Реабілітаційні заходи при гострих та хронічних порушеннях мозкового кровообігу. Особливості фізичної реабілітації при черепно-мозкових травмах і травмах спинного мозку. Фізична реабілітація хворих на дитячий церебральний параліч. Фізична терапія осіб з ураженнями спинного мозку.

Фізична терапія та ерготерапія при захворюваннях опорно-рухового апарату

Методи і засоби фізичної терапії та особливості їх застосування при деформаціях хребта. Методи і засоби фізичної терапії та особливості їх застосування при деформаціях стопи. Методи і засоби фізичної терапії та особливості їх застосування при дисплазії кульшового суглоба. Методи і засоби фізичної терапії та особливості їх застосування при остеохондрозах. Методи і засоби фізичної терапії та особливості їх застосування при артрозах.

Охарактеризувати методику лікувальної гімнастики при кіфотичній деформації грудного відділу хребта. Охарактеризувати спеціальні коригуючі вправи при сколіозах в залежності від ступеня деформації. Охарактеризувати спеціальні коригуючі вправи при плоскостопості в різних вихідних положеннях. Охарактеризувати методику комплексного застосування лікувальної гімнастики, масажу і широкого сповивання при дисплазії кульшового суглобу I ступеня. Охарактеризувати методику комплексного застосування мануальної редресації, масажу і бинтування коригованого положення стопи при клишоногості.

Фізична реабілітація при хірургічних захворюваннях

Засоби та методи фізичної терапії при хірургічних захворюваннях. Завдання, мета і принципи фізичної реабілітації до і після хірургічних втручань. Види, періоди та етапи фізичної реабілітації хірургічних хворих. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної реабілітації хірургічних хворих. Поняття про хірургічні втручання, їх класифікація: хірургічні операції, їх класифікація та особливості хірургічних

хворих до і після операцій. Значення фізичної реабілітації у відновленні функцій організму хірургічних хворих. Фізична реабілітація після операцій на органах грудної порожнини. Засоби фізичної реабілітації хворих, що перенесли операції при ішемічній хворобі серця та вадах серця: ЛФК, масаж, фізіотерапія. Фізична реабілітація після операцій на органах черевної порожнини. Фізична реабілітація після операції на органах малого тазу та в урологічній практиці. Фізична реабілітація при хірургічній онкології. Фізична реабілітація після видалення онкологічних пухлин голови та шиї. Фізична реабілітація при ранах. Фізична реабілітація при опіках та відмороженнях. Фізична реабілітація при порушеннях обміну речовин. Фізична реабілітація при захворюваннях суглобів Фізична реабілітація після поранень військовослужбовців.

Медична та соціальна реабілітація

Предмет, об'єкт, задачі та методи соціальної реабілітації. Методика розробки індивідуальної програми соціальної реабілітації. Ерготерапевтичні основи технологій соціальної реабілітації осіб з порушеннями опорно-рухового апарату. Технології соціально-реабілітаційної роботи осіб з порушенням слуху. Технології соціально-трудової реабілітації осіб з порушенням зору. Особи із ДЦП та їх соціальна реабілітація. Технології соціальної реабілітації осіб із сенсорною депривацією. Соціально-психологічні аспекти реабілітації осіб з порушенням інтелектуального розвитку. Медико-соціальна реабілітація інвалідів.

Методи клінічної та параклінічної діагностики

Методи обстеження хворих пульмонологічного профілю. Методи обстеження хворих кардіологічного профілю. Методи обстеження хворих ортопедичного профілю. Методи обстеження хворих неврологічного профілю. Дослідження і оцінка фізичного розвитку.

Діагностика і моніторинг стану здоров'я

Охарактеризувати різні методики вимірювання та оцінки рухливості хребта. Охарактеризувати методику гоніометрії суглобів верхньої та нижньої кінцівок.

Охарактеризувати методику мануального м'язового тестування (ММТ) сили різних груп м'язів. Пояснити критерії оцінки сили м'язів.

Охарактеризувати методику дослідження фізіологічних сухожилкових рефлексів. Пояснити критерії оцінки сухожилкових рефлексів.

Охарактеризувати методику дослідження патологічних рефлексів. Пояснити критерії оцінки патологічних рефлексів.

**ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ
ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ**

Кількість балів за 200-бальною системою	Оцінка ECTS		Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання
170-200	A	Excellent	відмінно	Здобувач виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу освітніх компонент, які передбачені програмою атестації здобувачів вищої освіти «бакалавр». Має чіткі адекватні знання вирішення питання покращення функціональних можливостей, здоров'я, адаптації осіб різного віку до умов оточуючого середовища. Знає особливості фізичної терапії різних вікових груп населення. Вміє вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з порушеннями функцій органів та систем. Вміє здійснювати фізичну терапію, застосовувати їх методику. Опанував методологією основних сучасних методів та засобів фізичної терапії за нозологіями, вміє грамотно інтерпретувати їхні результати, засвоїв взаємозв'язок основних понять освітніх компонент, їх значення для подальшої професійної діяльності. Вміє самостійно провести методики фізичної терапії та адекватно оцінювати функціональні можливості здорової людини для розробки раціональних принципів професійного відбору. Володіє вміннями на рівні професійної компетенції – застосовувати набуті знання у професійній діяльності. Будує відповідь логічно, послідовно, розгорнуто, використовуючи наукову термінологію.
164-169	B	Good	добре	Здобувач виявив систематичні та глибокі знання навчального матеріалу освітніх компонент вище середнього

				<p>рівня, може допустити незначні неточності в формулюванні понять чи при інтерпретації результатів досліджень. Вміє застосовувати набуті знання на алгоритмічному рівні, продуктивний рівень виявляється епізодично. Недостатньо володіє вміннями доводити, пояснювати вирішення складних спеціалізованих задач та практичних проблеми, пов'язаних з порушеннями функцій органів та систем. Продемонстрував уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою; засвоїв літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять освітніх компонент, їх значення для подальшої професійної діяльності</p>
140-163	C			<p>Здобувач виявив загалом добрі знання навчального матеріалу освітніх компонент, при виконанні передбачених програмою завдань, але припустив декілька помітних помилок; має практичні навички проведення сучасних методів фізичної терапії за нозологіями, але не вміє самостійно мислити, не може вийти за межі певної теми. Рівень самостійності мислення недостатній: під час виконання роботи вимагає інструкцій; здатний до самостійного використання та поповнення надбаних знань у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності.</p>
127-139	D	Satisfactory	задовільно	<p>Здобувач виявив знання навчального матеріалу освітніх компонент у обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; має уявлення про основні закономірності розвитку та перебігу фізіологічних функцій, але його знання мають загальний характер. Не вміє встановлювати основні закономірності. Пояснення основних фізіологічних процесів відбувається</p>

				на емпіричному рівні. Не вміє встановлювати логічну послідовність подій, допускає помилки у визначенні основних понять. Його знання мають загальний характер, іноді не підкріплені прикладами, припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання та при виконанні завдань тощо, які може усунути самостійно.
120-126	E			Здобувач виявив знання основного навчального матеріалу освітніх компонент в мінімальному обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; має уявлення про фізіологічні механізми життєдіяльності та розвиток організму людини, але його знання мають загальний характер. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні.
70-119	FX	Fail	незадовільно	Здобувач має значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу освітніх компонент, що виносяться до програми атестації; допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Мова невиразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею.
0-69	F		незадовільно	Здобувач не має знань зі значної частини навчального матеріалу; допускав принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань; не спроможний самостійно засвоїти програмний матеріал; відмовляється відповідати.

Рекомендована література

Базова (основна) література:

1. Анатомія людини : підручник : у 3-х т. Т.3-й підручник / А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін та [ін.] – Вид. 3-тє, доопрацьоване – Вінниця : Нова книга, 2015. – 376 с. : іл.
2. Анатомія людини : підручник : у 3-х т. Т.2-й підручник / А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін та [ін.] – Вид. 3-тє, доопрацьоване – Вінниця : Нова книга, 2015. – 456 с. : іл.
3. Бобрицька В.І. та ін. Валеологія. / В.І. Бобрицька – Полтава: «Скайтек», 2007. – Ч.І. – 180 с.
4. Бойчук Т., Голубева М., Левандовский О. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації, - Львів : ЗУКЦ, 2010. – 239 с.
5. Воронін Д. М., Павлюк Є. О. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи : навч. посібник / Д. М. Вороній, Є. О. Павлюк. — Хмельницький : ХНУ, 2011.-143 с.
6. Г.М. Чайченко, В.О. Цибенко, В.Д. Сокур Фізіологія людини і тварин [підручник] - К. : Вища шк., 2003. – 463 с.
7. Глазирін І.Д. Основи диференційованого фізичного виховання: Навчальний посібник. – Черкаси: «Відлуння-Плюс», 2003. – 352 с.
8. Григус І.М Фізична реабілітація в пульмонології: навчальний посібник. – Вид. 2-ге, виправлене. – Рівне: НУВГП, 2018. - 258 с.
9. Григус І.М., Брега Л.Б. Фізична терапія в кардіології: навчальний посібник. – Рівне: НУВГП, 2018. – 268 с.
10. Дж.Х. Вілмор, Д.Л. Костіл Фізіологія спорту. – К. : Олімпійська література, 2003. – 654 с.
11. Діагностика рухових можливостей у практиці фізичного терапевта: навчальний посібник / А.В. Ольховик. – Суми: – Сумський державний університет, 2018. – 146 с.
12. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами і захворюваннями нервової системи: навчальний посібник / О.К. Марченко. – К.; Олімпійська література, 2006. – 196 с.
13. Практичні навички фізичного терапевта: дидактичні матеріали / [Бакалюк Т., Барабаш С., Бондарчук В. та ін.]. – К., 2022. – 164 с.
14. Пропедевтика внутрішньої медицини /Децик Ю.І., Яворський О.Г., Нейко Є.М. та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського.– 5-е вид., виправл. і допов. – К .: ВСВ «Медицина», 2018. – С. 23–56.
15. Свінціцький А.С. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини: навч. посіб. К. : ВСВ Медицина, 2019. 1008 с.
16. Соколовський В. С. та ін. Лікувальна фізична культура: Підручник / В. С. Соколовський, Н. О. Романова, О. Г. Юшковська. — Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2005. — 234 с.
17. Мироненко С.Г. Фізична реабілітація при захворюваннях органів дихання: Навчальний посібник. – Полтава, 2019. – 50 с.

18. Михалюк Є.Л., Черепок О.О., Ткаліч І.В. Фізична реабілітація при захворюваннях хребта. Навчальний посібник.- ЗДМУ, 2016. – 90 с.
19. Мухін В.М. Фізична реабілітація : підручник / В.М. Мухін. – Вид. 3-тє, переробл. та допов. – Київ : Олімп. література, 2010. – 486 с.
20. Свиридов О.І. Анатомія людини: Підручник К.: Вища шк., 2001. – 399 с.
21. Ступницька С.А. Фізична реабілітація дітей першого року життя з вродженою м'язовою кривошиєю : навч.-метод. посіб. / С.А. Ступницька, О.І. Рябуха – Львів : ЛДУФК, 2011. – 124 с.
22. Травматологія і ортопедія: [посібник для практичних занять] / под ред. проф. О.А. Бур'янова. – К.: Книга плюс, 2006. – 135 с.
23. Черкасов В.Г. Міжнародна анатомічна термінологія (латинські, українські, російські та англійські еквіваленти) / В.Г. Черкасов, І.І. Бобрик, Ю.Й. Гумінський, О.І. Ковальчук. – Вінниця : Нова Книга, 2010. – 392 с. (навчальний посібник)
24. Черкасов В.Г. Анатомія людини : підручник / В.Г. Черкасов, Т.В.Хмара, Б.Г. Макар, Д.В. Проняев. – Чернівці : Мед. університет, 2012. – 462 с.
25. Швесткова Ольга, Свєцена Катержина та кол. Ерготерапія: Підручник. – Київ, Чеський центр у Києві, 2019. – 280с.
26. Швесткова Ольга, Сладкова Петра та кол. Фізична терапія: Підручник. – Київ, Чеський центр у Києві, 2019. – 272 с.

Допоміжна література:

1. Анатомія людини : підручник : у 3-х т. Т.1-й підручник / А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін та [ін.] – Вид. 3-тє, доопрацьоване – Вінниця : Нова книга, 2015. – 368 с. : іл.
2. Бардов В.Г., Сергета І.В. Загальна гігієна та екологія людини. / В.Г. Бардов, І.В.Сергета - Вінниця: НОВА КНИГА, 2002. – 345 с.
3. Вакуленко Л.О. Лікувальний масаж. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2005. - 448 с.
4. Внутрішні хвороби: Навч.посібник / О.О. Якименко, О.Є. Кравчук, В.В. Ключко, Д.М. Себов, Л.Н. Єфременкова; За ред. О. О. Якименко. – Одеса: Одес. нац. мед. ун-т, 2012. – с. – (Б-ка сту-дента-медика).
5. Деделюк Н.А. Наукові методи дослідження у фізичному вихованні: навчальний посібник / Н.А. Деделюк // Волинський національний університет ім. Л. Українки, Інститут фізичної культури та здоров'я. – Луцьк, 2010. – 184 с.
6. Дитяча травматологія: [практичний посібник] / [за заг. ред. проф. О.В. Дольницького, проф. Д.Ю. Кривчені, проф. М.Є. Поліщука]. – К. : Книга плюс, 2006. – 470 с.
7. Івасик Н.О. Фізична реабілітація при порушенні діяльності органів дихання Є Н.О. Івасик. – Л.: УкрПол, 2007. – 258 с.
8. Запорожець О.П. Спортивна морфологія: Навчальний посібник. – Херсон: Айлант, 2002. – 108 с., іл.
9. Клінічне обстеження та семіотика уражень органів і систем у дітей / Ю.В. Марушко, Т.В. Гишак, С.А. Пісоцька,Т. В. Марушко – 5-те видання, перероблене і доповнене. – Київ-Хмельницький, ФОП Сторожук О.В., 2020. – 208 с.

10. Крупін В. П. Основні та додаткові методи обстеження хворих у клініці внутрішніх хвороб / В. П. Крупін, А. Б. Зіменковський, М. С. Регада та ін. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2005. – 256 с. : іл.
11. Литвинова О.Г. Гігієна з основами екології. – К.: Здоров'я, 1999. – 368 с.
12. Osteoартроз. Сучасні методики фізіотерапевтичного лікування: Методичні рекомендації / В.І. Маколінець, Т.М. Гращенко, А.М. Гаєвська, В.В. Мельник, І.В. Корж, І.М. Чатківська. — Харків : «Крокус», 2017. — 20 с.
13. Фізична реабілітація при ендопротезуванні органів та суглобів: навчальний посібник [Електронний ресурс] : навч. посібник для студ. спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», спеціалізації «Фізична терапія»/ О.О. Глиняна, Ю.В. Копочинська, І.Ю. Худецький; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл 173 МБ). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 190 с.
14. Федонюк Я.І., Мицкан Б.М., Попель С.Л та інші. Функціональна анатомія: Підручник для студентів навчальних закладів з фізичного виховання і спорту III та IV рівнів акредитації/ За редакцією Федонюка Я.І., Мицкана Б.М. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 552 с. Шаповалова В.А. Спортивна медицина і фізична реабілітація. К.: Медицина, 2008. – 316 с.
15. Фізична реабілітація після інфаркту міокарда в домашніх умовах: [навчальний посібник] / С.Я. Індика, А.М. Сітовський – Луцьк : РВВ ЛІРОЛ Університету «Україна», 2014. – 150 с.
16. Шаповалова В.А., Кормак В.М., Холтагорова В.М. Спортивна медицина і фізична реабілітація / В.А. Шаповалова, В.М. Кормак. – К.: Медицина, 2008.
17. American Association of Occupational Therapist. Position paper: Occupation // Amer. J. of Occup. Ther. - 1995. - V. 49. - P. 1015-1018.
18. Krupa T., Packer T. Occupational Therapy Theory: Resource Manual. 1995. - VI. 1. - 104 p.
19. Occupational Therapy: Oververcoming Human Performance Deficits / Ed. Ch. Christiansen and C. Baum. - 1991. - 883 p.
20. Bithell C. Neurological physiotherapy. Bases of evidence for practice / C. Bithell, S. Edwards, J. Freeman. - London : Cecily Partridge Whur Publishers, 2002. -251 p
21. Michael A. Alexander, Dennis J. Matthews Pediatric Rehabilitation: Principles and Practice. – New York. – Fifth Edition – 2015. – 638 pages
22. Chui K.K. Orthotics and Prosthetics in Rehabilitation Orthotics and Prosthetics in Rehabilitation New York. – Fourth Edition – 2020. – 823 pages.
23. O'Sullivan, Susan B. Physical rehabilitation / Susan B. O'Sullivan, Thomas J. Schmitz, George Fulk. Description: Seventh edition. – Philadelphia: F.A. Davis Company. – 2019 – 1505 pages.
24. Nataliia Vasylieva, Tetyana Koziy, Oksana Lavrykova, Yulia Karpukhina, Tetiana Biriukova Effectiveness of Physical Therapy in Middle-Aged Women with Alimentary Form of Obesity of the First Degree // Acta Balneologica. JOURNAL OF THE POLISH BALNEOLOGY AND PHYSICAL MEDICINE ASSOCIATION. TOM LXIV, Nr 3(169); 2022 : 230-234.
25. Taran, I., Vasylieva, N., Gurova, A., Karpukhina, Y., Konkov, A., Koziy, T., Kolomyichuk, A., & Biriukova, T. (2020). Methods of Hydrokinesis Therapy for Children 3-5 Years with Cerebral Palsy of Spastic Form. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 11(4), 244-264. <https://doi.org/10.18662/brain/11.4/151>

26. Nataliia O. Vasylieva, Oksana V. Lavrykova, Tatyana P. Koziy, Yulia V. Karpukhina, Tatyana V. Biriukova (2022). Physical Therapy of Elderly People with Lumbosacral Steocondrosis in the Conditions of Sanatorium-resort Institution. ACTA BALNEOLOGICA. JOURNAL OF THE POLISH BALNEOLOGY AND PHYSICAL MEDICINE ASSOCIATION, TOM LXIV, NUMBER 5 (171)/2022, BIMONTHLY, SEPTEMBER-OCTOBER, 400-407. DOI: 10.36740/ABAL202205104

Інформаційні ресурси

1. <https://www.testcentr.org.ua/uk/>
2. meddoc.com.ua/fizicheskaya-reabilitaciya-0605/
3. <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/1946/1/%D0%9B%D0%A4%D0%9A.pdf>
4. https://repository.tdmu.edu.ua/bitstream/handle/1/8676/lik_masazh.pdf?sequence=1
5. <https://pu.org.ua/%d0%a4%d1%96%d0%b7%d0%b8%d1%87%d0%bd%d0%b0%20%d1%80%d0%b5%d0%b0%d0%b1%d1%96%d0%bb%d1%96%d1%82%d0%b0%d1%86%d1%96%d1%8f%20%d1%82%d0%b0%20%d0%be%d1%81%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%b8%20%d0%bc%d0%b0%d1%81%d0%b0%d0%b6%d1%83.pdf>
6. <https://journal.odmu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/1265/SokolovskiyLikuvana.pdf?sequence=1&isAllowed=>

**БАЗОВІ КОМПОНЕНТИ ОБСТЕЖЕННЯ ТА КОНТРОЛЮ
СТАНУ ПАЦІЄНТА/КЛІЄНТА ФІЗИЧНИМ ТЕРАПЕВТОМ
ПРИ ПОРУШЕННЯХ ТАКИХ СИСТЕМ:**

1. Серцево-судинна та дихальна системи

Симптоми, синдроми та порушення:

- кашель
- задишка
- запаморочення
- приступ ядухи
- біль
- включення у роботу допоміжних дихальних м'язів
- тахікардія
- ціаноз
- набряк
- аритмія
- посилене серцебиття
- ослаблене дихання
- жорстке дихання, патологічне бронхіальне дихання
- крепітація, хрипи, шум тертя плеври
- коробковий перкуторний звук
- тупий (притуплений) перкуторний звук
- тимпанічний перкуторний звук
- катаральні зміни
- підвищення кров'яного тиску
- зниження кров'яного тиску
- синдром дихальної недостатності
- синдром серцевої недостатності
- бронхообструктивний синдром
- загально інтоксикаційний синдром
- бронхо-легенево-плевральний синдром
- легеневе серце
- накопичення повітря у плевральній порожнині
- накопичення ексудату у плевральній порожнині
- плевральні спайки
- спадання легеневої тканини
- фіброз, склероз
- деструктивні зміни бронхів/легеневої тканини
- гіпер- гіпотонічний криз
- аритмії серця

Засоби та методи обстеження у фізичній терапії:

- опитування
- спостереження
- антропометрія
- пальпація
- перкусія
- аускультация
- функціональні тести
- спірографія
- пневмотахометрія
- пікфлоуметрія
- пульсооксиметрія
- вимірювання артеріального тиску

2. Опорно-руховий апарат

Симптоми, синдроми та порушення:

- біль
- набряки
- порушення амплітуди руху
- зменшення м'язової сили та м'язова атрофія
- зменшення м'язової витривалості
- порушення рівноваги та координації
- порушення рухових функцій (присідання, хода, хода сходами, нахил тулуба, ротація тулуба, хапання, відштовхування та притягування, піднімання та перенесення та інші)

Засоби та методи обстеження у фізичній терапії:

- опитування
- спостереження
- антропометрія
- пальпація
- суглобова гра
- визначення інтенсивності та динаміки болю
- оцінювання активного та пасивного руху
- вимірювання амплітуди руху у суглобах (гоніометрія тощо)
- визначення м'язової сили (мануальне м'язове тестування, динамометрія тощо)
- визначення м'язової витривалості
- визначення рівноваги та координації
- оцінювання рухових функцій (присідання, хода, хода сходами, нахил тулуба, ротація тулуба, хапання, відштовхування та притягування, піднімання та перенесення та інші)
- оцінка стану кукси

3. Неврологічні розлади

Симптоми, синдроми та порушення:

- біль
- набряки
- парези та плегії
- м'язова атрофія
- порушення м'язового тону
- порушення амплітуди руху
- порушення чутливості
- порушення стану свідомості
- порушення когнітивних функцій
- порушення зорових функцій та сприйняття
- просторово-зорові порушення
- зменшення м'язової витривалості
- порушення рівноваги та координації
- порушення рухових функцій (присідання, хода, хода сходами, нахил тулуба, ротація тулуба, хапання, відштовхування та притягування, піднімання та перенесення та інші)

Засоби та методи реабілітаційного обстеження:

- опитування
- спостереження
- пальпація
- оцінювання рухливості суглобів
- визначення м'язової сили
- визначення рівня і локалізації чутливості
- тестування рефлексів
- визначення м'язового тону
- визначення м'язової витривалості
- оцінювання рівноваги та координації
- оцінювання довільних рухових функцій
- тести, шкали для оцінки болю, рухових функцій та мобільності

БАЗОВІ КОМПОНЕНТИ ОБСТЕЖЕННЯ ТА КОНТРОЛЮ СТАНУ ПАЦІЄНТА/КЛІЄНТА ЕРГОТЕРАПЕВТОМ ПРИ ПОРУШЕННЯХ ТАКИХ СИСТЕМ:

1. Серцево-судинна та дихальна системи.

а. Оцінювання симптомів та порушень з метою визначення їх впливу на заняттєву активність пацієнта/клієнта:

- біль
- зміни у диханні (задишка, ослаблене, жорстке, патологічне бронхіальне дихання)
- запаморочення

- приступ ядухи
- набряк
- порушення ритму і провідності серця, аритмія, тахікардія
- підвищення/зниження артеріального тиску
- надмірні зусилля під час виконання заняттєвої активності
- втома

Засоби та методи:

- опитування, бесіда
- спостереження
- функціональні тести
- пульсооксиметрія
- вимірювання артеріального тиску
- вимірювання частоти серцевих скорочень

б. Опитування з метою обґрунтування використання у програмі ерготерапії елементів заняттєвої активності, яка відповідає заняттєвим потребам та інтересам пацієнта/клієнта:

Засоби та методи:

- Бесіда, інтерв'ю
- Інструменти оцінки

в. Оцінювання елементів заняттєвої активності пацієнта/клієнта під час виконання програми ерготерапії з позиції:

- суб'єктивного ставлення пацієнта/клієнта до власного виконання елементів заняттєвої активності;
- рівня функціональної незалежності пацієнта/клієнта;
- якості та безпеки виконання елементів заняттєвої активності.

Засоби та методи:

- бесіда
- спостереження
- інструменти оцінки

2. Порушення діяльності опорно-рухового апарату

1. Оцінювання симптомів та порушень з метою визначення їх впливу на заняттєву активність пацієнта/клієнта:

- біль
- набряки
- порушення амплітуди руху
- зменшення м'язової сили, м'язова атрофія
- зменшення м'язової витривалості
- порушення функцій суглобів та кісток
- порушення рівноваги та координації
- порушення довільних рухових функцій

Засоби та методи:

- опитування, бесіда
- візуальна аналогова шкала болю
- огляд

- оцінювання рухливості суглобів
  - визначення м'язової сили
  - тести на визначення м'язової витривалості
  - тести на рівновагу та координацію
  - тести для оцінки довільних рухових функцій
  - оцінювання стану кукси
2. Опитування з метою вибору і (обґрунтування) використання у програмі ерготерапії елементів заняттєвої активності, яка відповідає заняттєвим потребам та інтересам пацієнта/клієнта:
- Засоби та методи:
- бесіда, інтерв'ю
  - інструменти оцінки
3. Оцінювання елементів заняттєвої активності пацієнта/клієнта під час виконання програми ерготерапії з позиції:
- суб'єктивної оцінки пацієнта/клієнта
  - рівня функціональної незалежності
  - якості та безпеки виконання
- Засоби та методи:
- бесіда
  - спостереження
  - інструменти оцінки

3. Неврологічні розлади

1. Оцінювання симптомів та порушень з метою визначення їх впливу на заняттєву активність пацієнта/клієнта:

- біль
- набряки
- парези та плегії
- порушення м'язового тону
- зменшення м'язової сили, м'язова атрофія
- порушення амплітуди руху
- порушення чутливості
- порушення стану свідомості
- порушення когнітивних функцій
- порушення функцій жування і ковтання
- порушення зорових функцій та сприйняття
- просторово-зорові порушення
- зменшення м'язової витривалості
- порушення рівноваги та координації
- порушення моторно-рефлекторних та мимовільних рухових функцій та реакцій
- порушення довільних рухових функцій

Засоби та методи:

- опитування
- огляд

- пальпація
  - спостереження
  - оцінювання рухливості суглобів
  - визначення м'язової сили
  - визначення рівня і локалізації чутливості
  - тестування рефлексів
  - визначення м'язового тону
  - визначення м'язової витривалості
  - оцінювання рівноваги та координації
  - оцінювання довільних рухових функцій
2. Опитування з метою обґрунтування використання у програмі ерготерапії елементів заняттєвої активності, яка відповідає заняттєвим потребам та інтересам пацієнта/клієнта:
Засоби та методи:
- бесіда, інтерв'ю
  - інструменти оцінки
3. Оцінювання елементів заняттєвої активності пацієнта/клієнта під час виконання програми ерготерапії з позиції:
- суб'єктивної оцінки пацієнта/клієнта
  - рівня функціональної незалежності
  - якості та безпеки виконання
- Засоби та методи:
- бесіда
  - спостереження
  - інструменти оцінки

ЗАСОБИ ТА МЕТОДИ РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ВПЛИВУ (ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ)

Порушення діяльності серцево-судинної та дихальної систем

Засоби та методи:

- терапевтичні вправи - дихальні - загально-розвиваючі - аеробного характеру - на розтяг та розслаблення м'язів
- позиціонування
- дихальної гімнастики
- звукової гімнастики
- мануальні маніпуляційні втручання на грудній клітці
- масаж
- засоби загартування та водні процедури

Порушення діяльності опорно-рухового апарату

Засоби та методи:

- терапевтичні вправи: - на зменшення болю та набряку - на розвиток сили - на розвиток витривалості - на підтримку амплітуди руху - на гнучкість - на мобілізацію суглобів (суглобова гра) - на рівновагу - на координацію
- тренування рухових навичок та умінь (функціональне тренування: переміщення у ліжку, навички сидіння, переміщення поза межі ліжка, вставання, стояння, хода, користування допоміжними засобами для ходи та візком, користування протезами, самообслуговування та самодогляд)
- позиціонування
- масаж
- постізометрична релаксація
- преформовані фізичні чинники: - тепло - холод - водні процедури - преформована електрична енергія

Неврологічні розлади

Засоби та методи:

- терапевтичні вправи - з опором (сила та витривалість) - на підтримку амплітуди руху - на розвиток/ відновлення гнучкості (розтяг/стретчинг) - на розвиток/ відновлення рівноваги - на розвиток/ відновлення координації - на розвиток/ відновлення дрібної моторики
- тренування рухових навичок та умінь (функціональне тренування: переміщення у ліжку, навички сидіння, переміщення поза межі ліжка, вставання, стояння, хода, користування допоміжними засобами для ходи та візком, користування ортезами, самообслуговування та самодогляд)
- позиціонування
- дихальні вправи
- мануальні маніпуляції на грудній клітці
- масаж

ЗАСОБИ ТА МЕТОДИ ЕРГОТЕРАПЕВТИЧНОГО ВПЛИВУ

1. Використання підготовчих методів і засобів:
  - Використання преформованих фізичних чинників
    - тепло
    - холод
    - преформована електрична енергія
  - Позиціонування
  - Мобілізація суглобів
  - Сенсорна стимуляція
  - Методики фасилітації та інгібіції
  - Підбір адаптивних та технічних засобів реабілітації (в т.ч. ортезів та протезів)
2. Терапевтичні вправи і терапевтичні заняття з метою відновлення або розвитку функцій організму:
  - функцій м'язів та суглобів (сили, витривалості, амплітуди руху, мобільності суглобів)
  - функцій мимовільних рухових реакцій о довільних рухових функцій (координацію великої та дрібної моторики, зорово-рухову, двосторонню координацію, праксис)
  - моторики і координації органів ротової порожнини о розумових функцій (специфічних та глобальних)
  - сенсорних функцій (зорового сприйняття, вестибулярної, пропріоцептивної функції, сенсорної інтеграції)
3. Терапевтичні вправи і терапевтичні заняття з метою розвитку виконавчих умінь та навичок:
  - рухових умінь та навичок (стабілізувати тулуб, дотягуватися, хапати, маніпулювати, піднімати, переміщувати предмети тощо)
  - процесуальних умінь та навичок (ініціювати, підтримувати увагу, планувати та дотримуватися плану дії, організовувати, пристосовуватися тощо)
  - умінь та навичок соціальної взаємодії (вступати в контакт, проявляти емоції, уточнювати, відповідати тощо)
4. Терапевтичне використання заняттєвої активності:
  - Виконання компонентів заняттєвої активності (окремих занять, завдань та дій), визначених на основі заняттєвого аналізу.
  - Модифікація та адаптація способів виконання заняттєвої активності (окремих занять, завдань та дій).
  - Організація виконання заняттєвої активності у наступних сферах:
    - активність повсякденного життя (ADLs)
    - інструментальна активність повсякденного життя (IADLs)
    - відпочинок і сон
    - освіта
    - робота
    - гра
    - дозвілля
    - соціальна участь

5. Адаптація інструментів діяльності та середовища життєдіяльності пацієнта/клієнта.
6. Навчання та консультування пацієнтів/клієнтів та членів їх родин.
7. Проведення ерготерапевтичного втручання у групі.

Гарант освітньої програми

Лаврикова О.В

